

Rok 2016, jak wiele poprzednich, był dla wielu tylko kolejnym rokiem w kalendarzu. Dla naszej historii miał on jednak znaczenie szczególne. W dziejach każdego narodu i jego przestrzeni kulturowej istnieją bowiem momenty ważne, obrazujące i upamiętniające „kroki przeszłych pokoleń”, które kształtowały zarówno dawną, jak i obecną tożsamość kulturową i nasze historyczne JA. Pamiętając też o tym, że zadaniem każdego pokolenia jest dbałość o swoje dziedzictwo i ugruntowywanie pamięci o nieprzerwanej ciągłości, bardzo uroczystie obchodzono 1050. rocznicę chrztu księcia Mieszka i symboliczny chrzest Polski.

Znaczenie tego aktu w dziejach naszego państwa i narodu stanowiło nowy etap rozwoju, który wprowadził nasze ziemie w nową przestrzeń kulturową Europy. Rozpoczął drogę, którą szły dziesiątki pokoleń, budujących podstawy kulturowe i tożsamość naszego państwa. Szczególne znaczenie miało to w trudnych momentach naszych dziejów, kiedy Polska traciła niepodległość. Nie ma chyba przesady w stwierdzeniu, że cały dorobek materialny i duchowy, budowany w różnych wymiarach przez tysiąclecie ma swoje korzenie w decyzji Mieszka z 966 roku.

Mając na względzie potrzebę stałego ugruntowywania pamięci o naszych historycznych początkach — o wszystkich tych, którzy budowali podstawy naszego dziedzictwa kulturowego, strzegli i bronili naszych granic, jako ich spadkobiercy, a jednocześnie twórcy dzieł, które przekazemy następnym pokoleniom — w całym kraju podjęliśmy wiele inicjatyw mających upamiętnić tę rocznicę, albowiem: *Ci, którzy zeszedli z tego świata uczą nas (...) milczącym głosem!*

Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, które jest kustoszem stołeczno-rezydencjonalnego ośrodka na Ostrowie Lednickim oraz „Korony Piastów”, jak symbolicznie nazywamy opiekę nad dziedzictwem tej dynastii, obok Gniezna i Poznania było jednym z głównych organizatorów centralnych państwowo-kościelnych uroczystości upamiętniających tę rocznicę. Przygotowania do obchodów rozpoczęto już w 2011 roku w bezpośrednim współdziałaniu z Jego Eminencją księdzem Arcybiskupem Józefem Kowalczykiem Metropolitą Gnieźnieńskim, ówczesnym Prymasem Polski, kontynuując ją następnie z Jego Eminencją księdzem arcybiskupem Wojciechem Polakiem Metropolitą Gnieźnieńskim Prymasem Polski.

Niezależnie od tworzenia scenariuszy obchodów najpierw w latach 2013–2015 przygotowano trzy wielkie konferencje naukowe z udziałem najwybitniejszych naukowców z kraju i zagranicy. Tematyka tych spotkań miała merytorycznie przygotować podłoże historyczne obchodów, rozpoczynając prezentacje i dyskusje dotyczące aktualnego stanu badań historycznych nad teologią i liturgią chrztu, ceremoniałem chrzcielnym, specyfiką miejsc chrztów w różnych okresach i przestrzeniach od starożytności chrześcijańskiej, poczynając od Aktu Mediolańskiego w 313 roku, po czasy współczesne. Materiały z tych konferencji ukazały się drukiem¹.

Od kwietnia 2016 roku w Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy i salach wystawowych różnych ośrodków w kraju otwarto też kilka wystaw, które w plastyczny sposób obrazowały różne aspekty wydarzeń chrztu Mieszka i początków państwa polskiego.

Kulminacją przygotowań były państwowo-kościelne uroczystości na Ostrowie Lednickim 14 kwietnia 2016 roku z udziałem przedstawicieli najwyższych władz państwowych, Episkopatu Polski, posłów, senatorów, wojewody, władz Samorządowych Województwa Wielkopolskiego, wojska polskiego, władz samorządowych różnych szczebli i licznie zgromadzonych gości. Dzięki wysiłkowi pracowników Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy współpracujących z Kurią Metropolitalną w Gnieźnie, Departamentem Kultury Urzędu Marszałkowskiego, władzami Powiatu Wągrowieckiego, Gminy Łubowo, wojska polskiego i mediów miały one wyjątkowo uroczysty i podniosły charakter.

Wszystkim bardzo serdecznie dziękujemy!!!

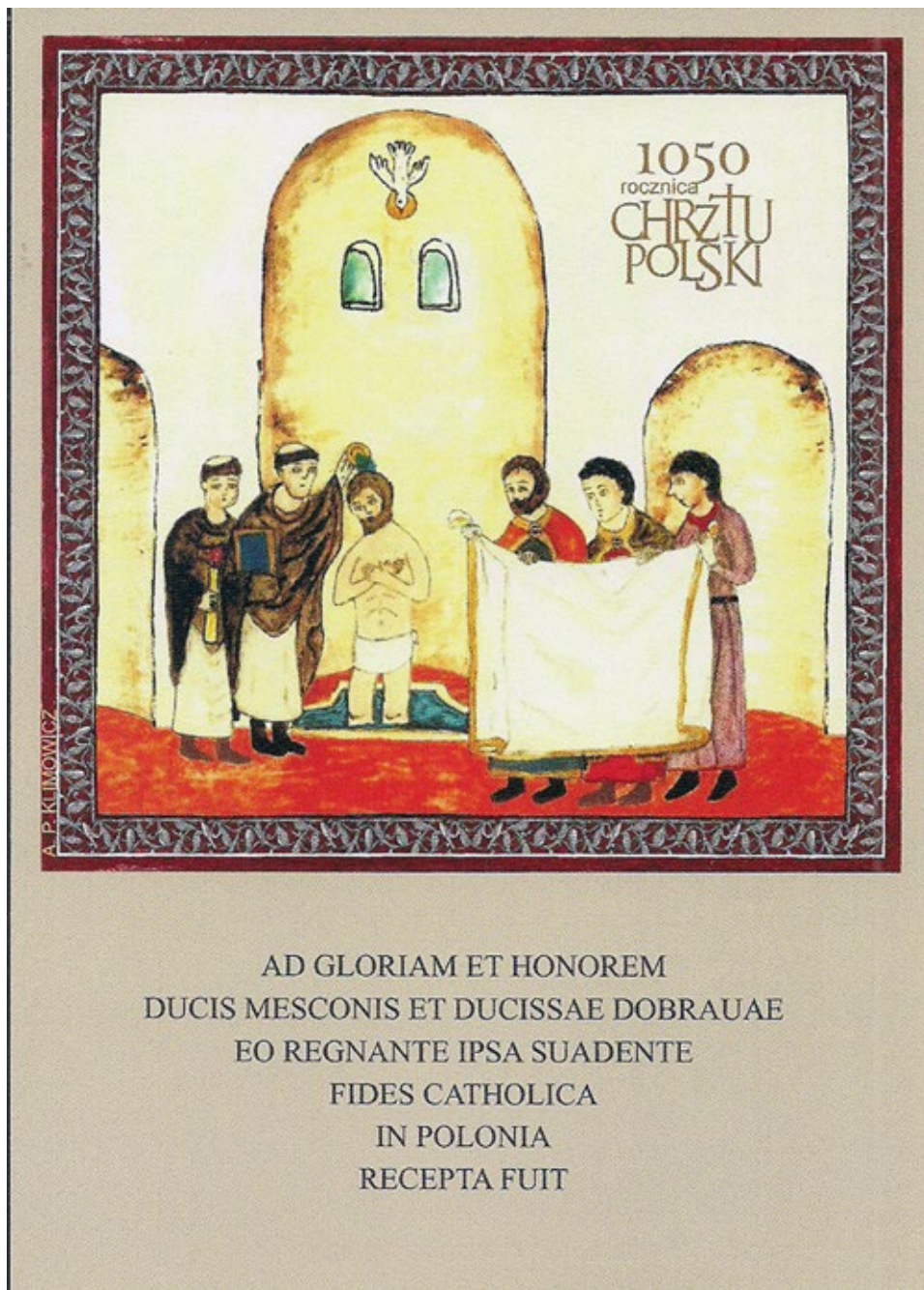
Oddając do rąk Czytelników niniejszy, XV tom *Studiów Lednickich*, mamy na względzie maksymę znaną m.in. ze średniowiecznych dokumentów i kronik, że *rzeczy, które dzieją się w czasie, zwykły (...) z czasem ulatywać z pamięci ludzkiej, jeśli nie zostaną potwierdzone pisemnym świadectwem*. Dlatego w pierwszej części niniejszego tomu prezentujemy artykuły i opracowania kronikarskie, które odnoszą się do aktu Mieszka I w 966 roku i opisują działania upamiętniające ów akt sprzed 1050 lat, a podjęte w Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy i w jego oddziałach w Gieczu, Grzybowie i Radzimi.

W części drugiej prezentowana jest Kronika tegorocznych wydarzeń muzealnych.

Mamy nadzieję, że zawarte w tym tomie materiały posłużą wielu do dalszych opracowań naukowych i popularyzacji wiedzy o naszej tysiącletniej tradycji kulturowej.

Andrzej M. Wyrwa

¹ *Bitwa przy Moście Mułwijskim. Konsekwencje*, red. Z. Kalinowski, D. Próchniak, Poznań 2014; *Teologia i liturgia chrztu od starożytności chrześcijańskiej do czasów nowożytnych*, red. A.M. Wyrwa, J. Górecki, Lednica–Dziekanowice 2015; *Miejsca chrztów, urzędzenia baptyzmalne i ceremoniał chrzcielny od starożytności chrześcijańskiej do soboru trydenckiego*, red. A.M. Wyrwa, Poznań–Dziekanowice 2016.



Pamiętkowa kartka z okazji obchodów 1050. rocznicy chrztu księcia Mieszka na Ostrowie Lednickim 14 kwietnia 2016 roku; rys. Arkadiusz i Patrycja Klimowicz
A card commemorating the celebrations of the 1050th anniversary of the baptism of Duke Mieszko at Ostrów Lednicki on 14 April 2016; drawn by Arkadiusz and Patrycja Klimowicz

Celebrations to Mark the 1050th Anniversary of Mieszko I's Baptism

For many, 2016 was just another year, no different to previous ones. However, it had a special significance in the history of Poland. In the history of every nation and its cultural space there are some significant moments that illustrate and commemorate the 'steps of past generations', which have shaped both our former and current cultural and historical identity. Bearing in mind that it is the task of every generation to care about their heritage and embed the memory of an unbroken continuity, in 2016 the 1050th anniversary of the baptism of Duke Mieszko and the symbolic baptism of Poland was solemnly celebrated.

With this act, our state and nation entered a new stage of development, which introduced our lands into a new cultural space of Europe. It set the path for dozens of generations, forming the cultural basis and the identity of our country. This was particularly important through difficult moments of our history, when Poland lost its independence. It is probably no exaggeration to say that the whole cultural and spiritual heritage of Poland, built in various dimensions over the millennium, has its roots in Mieszko's decision taken in the year 966.

Both as heirs and creators of works that we will be handed down to following generations, we need to unceasingly protect the memory of our historical origins, of all those who built the foundations of our cultural heritage, and safeguarded and defended our borders. Therefore, there have been numerous initiatives around the country to mark the anniversary, for: *Hic vitae functi voce silente docent!*

Next to Gniezno and Poznań, the Museum of the First Piasts at Lednica, which is the custodian of the capital and residential centre at Ostrów Lednicki and 'the Crown of the Piasts', as the care of the heritage of this dynasty is symbolically called, was among the chief organisers of the central state and Church celebrations. The preparations began as early as in 2011 in direct cooperation with His Eminence Józef Kowalczyk, the Archbishop of Gniezno, the then Primate of Poland, and then with His Eminence Wojciech Polak, the Archbishop of Gniezno and the Primate of Poland.

The celebration scenarios were still being polished when between 2013 and 2015 three great conferences were held. Attended by the most eminent Polish and foreign researchers, the meetings were intended to provide the historical grounds for the celebrations. Papers and debates addressed the current state of the historical research on the theology and liturgy of baptism, the ceremony of baptism, and the specificity of places used for baptisms in various chronological periods and regions, starting from Christian antiquity (the Act of Milan in 313) until modern times. The articles were published as the conferences' proceedings².

Starting from April 2016, several exhibitions that visually depicted a number of aspects of the baptism and the beginnings of the Polish state were opened at the Museum of the First Piasts as well as other exhibition halls in Poland.

The preparations culminated in state and Church celebrations held on 14 April 2016 at Ostrów Lednicki. These were attended by the representatives of the highest state authorities, the Episcopate of Poland, MPs, senators, the Governor and the local Self-Government of

² *Bitwa przy Moście Mułwijskim. Konsekwencje*, Z. Kalinowski, D. Próchniak (eds), Poznań 2014; *Teologia i liturgia chrztu od starożytności chrześcijańskiej do czasów nowożytnych*, A.M. Wyrwa, J. Górecki (eds), Lednica–Dziekanowice 2015; *Miejsca chrztów, urzędzenia baptyzmalne i ceremoniali chrzcielny od starożytności chrześcijańskiej do soboru trydenckiego*, A.M. Wyrwa (ed.), Poznań–Dziekanowice 2016.

the Wielkopolska Region, the Polish army, local government authorities of various levels and the assembled guests. Thanks to the efforts of the staff of the Museum of the First Piasts at Lednica, who cooperated with the Metropolitan Curia in Gniezno, the Department of Culture by the Marshal's Office, the authorities of the District of Wągrowiec and the Commune of Łubowo, the Polish army and the media, the celebrations were august and solemn.

We would like to express our deepest gratitude to all the people and institutions that helped organise the celebrations!

In writing the fifteenth volume of *Studia Lednickie* we followed a maxim well-known, e.g. from medieval documents and chronicles: if not preserved in the testimony of writers for posterity to remember, the things that happen in time tend to eventually escape from human memory. Therefore the first part of this volume presents papers and chronicle excerpts relating to the act of Mieszko I of 966 and describes the activities undertaken 1050 years later at the Museum of the First Piasts at Lednica and its branches in Giecz, Grzybów and Radzim to commemorate the act.

The second part presents a chronicle of this year's museum events.

It is hoped that the materials from this volume will be used for further studies and that they will help disseminate the knowledge about our thousand-year cultural traditions.

Andrzej M. Wyrwa